

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.9.2021 r.
COM(2021) 573 final

ANNEX 1

Sprawozdanie z etapu współprojektowania

ZAŁĄCZNIK

do

**Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu
Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów**

Nowy Europejski Bauhaus: piękno, zrównoważoność, wspólnota

Spis treści

SPRAWOZDANIE Z ETAPU WSPÓŁPROJEKTOWANIA

1.	Harmonogram etapu współprojektowania.....	2
2.	Najważniejsze zasady	3
2.1.	Po pierwsze: wartości	3
2.2.	Istniejące projekty i pomysły jako źródło inspiracji	4
2.3.	Rozpowszechnianie dyskusji jako kluczowe narzędzie	5
2.4.	Budowanie społeczności	6
2.4.1.	Partnerzy	6
2.4.2.	Okrągły stół wysokiego szczebla	6
3.	Metodyka i narzędzia	6
3.1.	Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu jako pierwsze narzędzie służące budowaniu zaangażowania.....	6
3.1.1.	Punkt gromadzenia krótkich historii	7
3.1.2.	Punkt gromadzenia materiałów w dowolnym formacie.....	7
3.1.3.	Wykorzystanie dyskusji	7
3.2.	Analiza danych: podejście ogólne	7
3.2.1.	Zasady	7
3.2.2.	Czynniki wspomagające i skale: matryca	8
4.	Działania i wnioski.....	8
4.1.	Działania	8
4.2.	Działania informacyjne.....	12
4.2.1.	Komunikacja cyfrowa	12
4.2.2.	Oficjalni partnerzy nowego europejskiego Bauhausu	13
4.2.3.	Zgromadzone historie	14
4.2.4.	Równowaga geograficzna i sektorowa	14
4.3.	Ustalenia	16
5.	Wyłaniające się osie	18
5.1.	Powrót do natury;	18
5.2.	Odzyskanie poczucia przynależności.....	21
5.3.	Nadanie priorytetu miejscom i ludziom najbardziej tego potrzebującym;	22
5.4.	Potrzeba zapewnienia w ekosystemie przemysłowym długoterminowego i zintegrowanego podejścia opartego na cyklu życia.....	24
6.	Pomysły działań.....	25
6.1.	Nacisk na działania w małej skali	26
6.2.	Równoległe prace na wielu poziomach	26
6.3.	Transdyscyplinarna praca na rzecz zintegrowanego podejścia	26
6.4.	Wyjście od podejścia partycypacyjnego	26

6.5.	Innowacje wykraczające poza impuls technologiczny	27
6.6.	Między przeszłością a teraźniejszością	27
6.7.	Nowe formy finansowania	27
7.	VII. Podsumowanie i dalsze kroki.....	27

SPRAWOZDANIE Z ETAPU WSPÓŁPROJEKTOWANIA

W przypadku inicjatywy „nowy europejski Bauhaus” Komisja przyjęła nietypowe podejście: stworzyła projekt oddolny, który opiera się na uczestnictwie i włączeniu społecznym. Po zainaugurowaniu projektu we wrześniu 2020 r.¹ przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen Komisja przeszła w „tryb słuchania” i dała wszystkim zainteresowanym możliwość podzielenia się pomysłami, przykładami, wizjami i wyzwaniem, które powinny zostać uwzględnione w projekcie.

W niniejszym załączniku przedstawiono sprawozdanie z tego „etapu współprojektowania”, który stał się podstawą koncepcji nowego europejskiego Bauhausu, zaprezentowanej dziś w komunikacie Komisji. W ciągu sześciu miesięcy Komisja prowadziła szeroko zakrojoną współpracę z obywatelami, ekspertami i organizacjami i na jej podstawie zgromadziła kluczowe wyzwania i pomysły, które nadadzą kierunek nowemu europejskiemu Bauhausowi w perspektywie krótko- i długoterminowej.

W sumie przeprowadzono ponad 200 multidyscyplinarnych dyskusji, a ponad 2 000 uczestników bezpośrednio podzieliło się swoimi pomysłami, wyzwaniami i wizjami za pośrednictwem strony internetowej nowego europejskiego Bauhausu. Ponadto około 12 000 osób śledziło i wspierało inicjatywę na Instagramie, a ponad 8 500 osób obejrzało konferencję dotyczącą nowego europejskiego Bauhausu w internecie². Na tym etapie niezbędne było wsparcie ze strony zarówno oficjalnych partnerów nowego europejskiego Bauhausu, jak i członków okrągłego stołu wysokiego szczebla, którzy odgrywają rolę ambasadorów tej inicjatywy poprzez wykorzystywanie swoich sieci i inicjowanie nowych dyskusji.

Niniejszy dokument podsumowuje główne ustalenia etapu współprojektowania. Przedstawiono w nim również zastosowane metody i narzędzia.

1. Harmonogram etapu współprojektowania

- **Styczeń do połowy lutego:** oficjalna inauguracja inicjatywy w dniu 18 stycznia 2021 r. wraz z uruchomieniem specjalnej strony internetowej. Opracowanie strategii dotyczącej

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/SPEECH_20_1655

² https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/conference_en

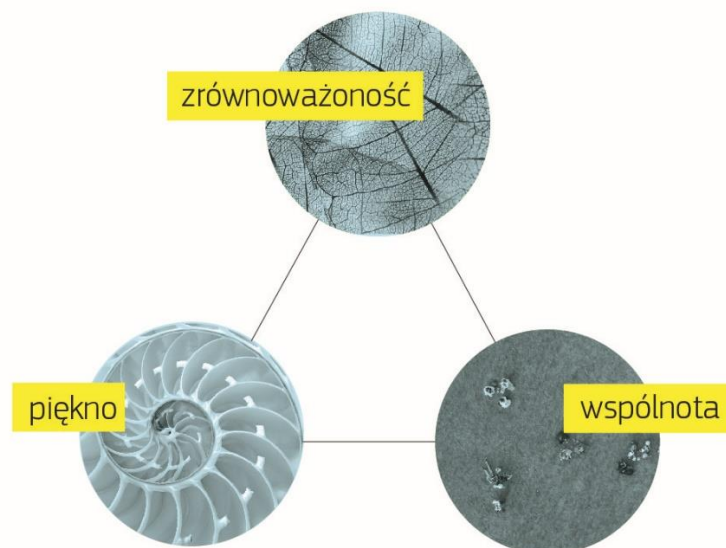
inicjowania dyskusji wokół inicjatywy (webinaria informacyjne, zaproszenia dla partnerów, dotarcie do sieci). Wybór członków okrągłego stołu wysokiego szczebla.

- **Połowa lutego do połowy marca:** cotygodniowe webinaria i warsztaty w celu zwiększenia zaangażowania organizacji i społeczności; formuje się okrągły stół wysokiego szczebla. Wybór pierwszej partii partnerów.
- **Połowa marca do połowy kwietnia:** początek przeglądu napływających materiałów: wyodrębnienie trendów, kluczowych tematów, wyzwań z zebranych materiałów; organizacja konferencji na temat nowego europejskiego Bauhausu (22–23 kwietnia). Pierwsze spotkania okrągłego stołu wysokiego szczebla; działalność organizacji partnerskich.
- **Połowa kwietnia do końca czerwca:** gromadzenie i przegląd materiałów. Spotkania okrągłego stołu wysokiego szczebla odbywają się co dwa tygodnie. Co tydzień wybór nowej partii partnerów. Pierwsze rezultaty z analizy materiałów przekazanych za pośrednictwem strony internetowej zostały udostępnione, omówione, przeanalizowane i wzbogacone w ramach wielu wydarzeń zorganizowanych przez partnerów i inne niezależne zainteresowane strony.
- **Koniec czerwca:** zamknięcie etapu współprojektowania.

2. Najważniejsze zasady

2.1. Po pierwsze: wartości

Od samego początku nowy europejski Bauhaus był związany z trzema podstawowymi wartościami – estetyką, zrównowagnością i włączeniem społecznym – z mocnym naciskiem na przestrzeń mieszkalną i styl życia. Ten precyzyjnie dobrany zestaw wartości leży u podstaw celu tej inicjatywy, jakim jest uczynienie Zielonego Ładu kulturowym, skoncentrowanym na człowieku, pozytywnym i konkretnym doświadczeniem.

W oparciu o trójkąt wartości – piękno – zrównoważoność – wspólnota – etap współprojektowania został przewidziany jako odpowiedź na kluczowe pytania:

- Co pojęcia estetyki, zrównowagowości i włączenia społecznego oznaczają dla ludzi w odniesieniu do miejsc i sposobów życia?
- Jakie najpilniejsze wyzwania stoją przed obywatelami w związku z otoczeniem, w jakim żyją?

- Jakie konkretne pomysły mogłyby wesprzeć ruch nowego europejskiego Bauhausu?
- Jaki powinien być ostateczny zakres i jakie powinny być główne priorytety inicjatywy nowy europejski Bauhaus?

2.2. Istniejące projekty i pomysły jako źródło inspiracji

Istnieje już wiele dobrych inicjatyw łączących zrównoważoność, włączenie społeczne i estetykę. Dotyczy to zrównoważonej architektury, czego żywym przykładem są laureaci nagrody Pritzкера 2021³ za przekształcenie bloków mieszkalnictwa socjalnego w Bordeaux⁴. Znajduje to również odzwierciedlenie, na przykład, w rosnącej liczbie wspólnotowych ogrodów, w których sąsiedzi uczestniczą w przekształcaniu zieleni publicznej, lub w festiwalach kulturalnych, które służą zwiększaniu świadomości na temat kwestii środowiskowych poprzez sztukę.

Aby zaktywizować tych, którzy już pracują nad wymiarami nowego europejskiego Bauhausu, docenić ich projekty i móc korzystać z ich pomysłów, w ramach etapu współprojektowania skupiono się na istniejących projektach, które mogą stanowić źródło inspiracji dla tej inicjatywy. Ogólnie na stronie internetowej przedstawiono około 1 800 przykładów.

Podejście to wzmocniono dzięki nagrodom nowego europejskiego Bauhausu⁵ w 2021 r.

Nagrody będą przyznawane w dziesięciu różnych kategoriach, aby objąć różnorodność wymiarów istotnych w kontekście nowego europejskiego Bauhausu. W każdej kategorii przyznano nagrodę specjalną młodszemu pokoleniu:

1. Techniki, materiały oraz procesy dla budownictwa i projektowania
2. Budynki odnowione zgodnie z zasadą obiegu zamkniętego
3. Rozwiązania z zakresu wspólnej ewolucji środowiska zbudowanego i przyrody
4. Zrewitalizowane przestrzenie miejskie i wiejskie
5. Produkty i styl życia
6. Zachowane i przekształcone dziedzictwo kulturowe
7. Wymyślone na nowo miejsca spotkań i interakcji
8. Mobilizacja kultury, sztuki i społeczności
9. Modułowe, elastyczne i mobilne rozwiązania ułatwiające życie
10. Interdyscyplinarne modele kształcenia

Odpowiedź była imponująca: w terminie jednego miesiąca wpłynęło ponad 2 000 wniosków z całej UE. Proces selekcji miał również partycypacyjny charakter i obejmował publiczne głosowanie i ocenę przez oficjalnych partnerów nowego europejskiego Bauhausu. Ostateczni zwycięzcy zostaną przedstawieni 16 września podczas ceremonii rozdania nagród w Brukseli.

2.3. Rozpowszechnianie dyskusji jako kluczowe narzędzie

Wszyscy wiemy z naszych spotkań w biurze i na kolacjach, że najlepsze pomysły pojawiają się podczas rozmów. Potencjał w tym zakresie jest jeszcze większy, gdy w spotkaniach tych uczestniczą ludzie z różnych środowisk i o różnych poglądach. Dlatego też kluczowym narzędziem etapu współprojektowania były dyskusje na różnych szczeblach.

Położono nacisk na poszukiwanie możliwości współpracy z różnymi sektorami, podmiotami instytucjonalnymi lub grupami, tak różnorodnymi jak to tylko możliwe, w celu zniesienia

³ Anne Lacaton i Jean-Philippe Vassal zostali laureatami Nagrody Architektonicznej Pritzкера w 2021 r., przyznanej za ich prace w zakresie renowacji istniejących budynków.

⁴ Zob. szczegółowe informacje na temat nagrody im. Miesa van der Rohego.

⁵ https://europa.eu/new-european-bauhaus/2021-prizes_pl

utrwalonych schematycznych podziałów i zapoczątkowania nowych powiązań opartych na wspólnych działaniach na rzecz realizacji wspólnych celów.

Komisja wspierała te dyskusje za pomocą zestawu narzędzi udostępnionego na stronie internetowej oraz poprzez własny udział w tych rozmowach.

Rozmowy były organizowane na szczeblu lokalnym przez rządy krajowe i w ramach inicjatyw ogólnoeuropejskich. Wnioski z tych rozmów zostały przekazane Komisji.

W kwietniu Komisja zorganizowała ogólnoeuropejską dyskusję: konferencję na temat nowego europejskiego Bauhausu w formie hybrydowego wydarzenia, w którym udział wzięło ponad 40 prelegentów i moderatorów z różnych państw. Konferencja zgromadziła ponad 8 500 uczestników z 85 krajów. Uczestnicy mieli możliwość zaangażowania się w owocny dialog w ramach licznych dyskusji panelowych i ośmiu sesji warsztatowych. Wyniki warsztatów zostały spisane podczas sesji i wykorzystane w procesie analizy.

2.4. Budowanie społeczności

Nowy europejski Bauhaus opiera się na rosnącej społeczności skupionej wokół dwóch działań, których celem jest zainspirowanie ruchu: zaproszenia do składania wniosków w sprawie oficjalnego partnerstwa oraz okrągłego stołu wysokiego szczebla.

2.4.1. Partnerzy

Na początku etapu współprojektowania Komisja ogłosiła na stronie internetowej zaproszenia do składania wniosków w sprawie oficjalnego partnerstwa nowego europejskiego Bauhausu.

Oficjalnymi partnerami są organizacje nienastawione na zysk, które podzielają wartości nowego europejskiego Bauhausu i które zaproponowały konkretne działania wspierające jego dalszy rozwój i realizację, na przykład wydarzenia, sprawozdania i dyskusje.

W fazie początkowej inicjatywy w dniu 25 marca w pierwszej grupie partnerów znalazło się 20 podmiotów, a do końca etapu współprojektowania społeczność oficjalnych partnerów liczyła już ponad 200 podmiotów. Nabór partnerów będzie otwarty przez cały okres realizacji projektu, aby umożliwić dalszy rozwój społeczności⁶.

2.4.2. Okrągły stół wysokiego szczebla

Z początkowej grupy prawie 80 ekspertów wskazanych przez Komisję do utworzenia okrągłego stołu wysokiego szczebla dla tej inicjatywy, 18 członków⁷ zostało wybranych ze względu na ich osobiste doświadczenie i wiedzę specjalistyczną obejmującą różne wymiary nowego europejskiego Bauhausu. Nie reprezentują oni organizacji ani krajów. W procesie selekcji szczególną uwagę zwrócono na równowagę geograficzną, sektorową i równowagę płci.

Rolą okrągłego stołu wysokiego szczebla jest dzielenie się opiniami i wyrażanie poglądów na temat kluczowych zagadnień, innowacyjnych pomysłów i wyzwań. Członkowie prowadzili regularną wymianę poglądów z przewodniczącym i dwoma głównymi komisarzami oraz współpracowali w ramach cyklu warsztatów. Pełnili również rolę ambasadorów społeczności i współpracowali ze swoimi sieciami kontaktów, aby rozpowszechnić poruszane tematy i zgromadzić informacje w krajach, które reprezentują, i poza nimi.

⁶ https://europa.eu/new-european-bauhaus/partners-0/partners_en

⁷ https://europa.eu/new-european-bauhaus/about/high-level-roundtable_en

Opierając się na wymianie poglądów, członkowie okrągłego stołu wysokiego szczebla podzielili się swoją wizją i swoimi pomysłami dotyczącymi działań w dokumencie koncepcyjnym⁸.

3. Metodyka i narzędzia

3.1. Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu jako pierwsze narzędzie służące budowaniu zaangażowania

Ze względu na ograniczenia spowodowane pandemią zapewnienie bezpośredniego udziału obywateli w etapie współprojektowania oznaczało stworzenie platformy cyfrowej, za pośrednictwem której mogli oni łatwo dzielić się swoimi pomysłami i doświadczeniami. Od momentu uruchomienia strony internetowej w dniu 18 stycznia 2021 r. zainteresowane osoby mogły przekazywać swój wkład poprzez dwa główne punkty kontaktowe: pierwszy przeznaczony był do zbierania krótkich historii, a drugi – materiałów w dowolnym formacie.

3.1.1. Punkt gromadzenia krótkich historii

Ten punkt kontaktowy miał na celu zebranie krótkich informacji (średnio około 2 000 znaków). Obywatele mogli dzielić się nimi za pośrednictwem trzech oddzielnych kanałów, z których każdy dotyczył innego wymiaru:

- **istniejące przykłady i projekty:** zrealizowane i opracowane;
- **wizje i pomysły:** nie zrealizowano jeszcze wniosków projektowych;
- **wyzwania:** życzenia i potrzeby obywateli.

Some examples of short stories:

Respecting the planet while helping people in need

A shelter in Jankowice designed for homeless people who are too unwell for night shelters, but too healthy for public healthcare. For them, the single-storey building hidden behind old trees is a home with shared spaces, private areas, and is accessible by design. Ecological materials and installations, as well as re-using materials for the interior elements, ensure the sustainability of the building.

Educating kids towards responsible citizenship and sustainability

Empowering and educate children to become engaged in sustainability, democracy and Global Goals. By teaching kids how cities are planned and engaging with their creativity, a one-year long programme for 5th graders resulted in them envisioning and presenting their Sustainable Dream City in class.

A sustainable health centre improving the morale of patients and staff

The expansion of an Out-of-Hospital Emergency Care Centre in A Coruña, Spain was made by constructing a wooden building with natural materials, a prominent level of prefabrication and low energy consumption. The building approaches a net-zero consumption, integrates vegetation and natural light into the surroundings and has proven to be beneficial for the patients.

Upcycling bricks and ceramic tiles to create new construction materials

A project about the reincarnation of building materials based on the care and appreciation for their inherent values. Upcycling Construction and Demolition Waste (CDW) in the form of bricks and ceramic tiles from Barcelona creates new materials for the circular economy and reflects the architectural identity and history of the colourful streets of the city.

⁸ https://europa.eu/new-european-bauhaus/high-level-roundtable-visions_en

3.1.2. Punkt gromadzenia materiałów w dowolnym formacie

Dodatkowy punkt kontaktowy oferował w trakcie przesyłania swojego wkładu możliwość wypełnienia formularza składającego się z czterech pytań otwartych, mających na celu zapewnienie pomocy w sformułowaniu wkładu w ramach nowego europejskiego Bauhausu.

3.1.3. Wykorzystanie dyskusji

W trakcie całego etapu współprojektowania wokół inicjatywy „nowy europejski Bauhaus” odbyło się wiele dyskusji. W szczególności w pierwszych tygodniach Komisja zorganizowała dziesiątki „sesji aktywacyjnych”, mających na celu **pobudzenie zaangażowania w poszczególnych sieciach**. Podczas gdy te pierwsze spotkania były uważnie śledzone i prowadzone przez sam zespół ds. nowego europejskiego Bauhausu, **z tygodnia na tydzień zaczęło pojawiać się coraz więcej wydarzeń**, zwłaszcza po kwietniowej konferencji na temat nowego europejskiego Bauhausu. W wielu przypadkach organizatorzy wydarzeń udostępniali wyniki dyskusji na stronie internetowej.

3.2. Analiza danych: podejście ogólne

3.2.1. Zasady

Etap współprojektowania, a w szczególności działania związane z gromadzeniem materiałów, zaplanowano wokół kilku kluczowych zasad.

3.2.1.1. Przejrzystość

Aby proces miał charakter w pełni otwarty i partycypacyjny, należy w sposób spójny zapewniać jego przejrzystość. Zgodność z tą zasadą zapewnia strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, gdzie oprócz podstawowych linków do narzędzi uczestnictwa można znaleźć informacje o okrągłym stole wysokiego szczebla i partnerach, a także kalendarium pozwalające śledzić najważniejsze wydarzenia związane z tą inicjatywą. Ponadto wszystkie materiały były stopniowo publicznie udostępniane w ramach opracowanego systemu wizualizacji⁹. Dzięki temu narzędziu i jego funkcjom badawczym każdy zainteresowany użytkownik i każda zainteresowana organizacja mają możliwość przeprowadzenia własnej analizy i zorientowania się w temacie.

3.2.1.2. Różnorodność i równe traktowanie

Profile przekazywanych materiałów są naprawdę zróżnicowane, od krótkich relacji, poprzez długie streszczenia serii wydarzeń, aż po eseje, dokumenty przedstawiające stanowisko lub artykuły naukowe. **Pomimo zróżnicowania pod względem złożoności, treści i długości, ważne było, aby każde zgłoszenie zostało przeanalizowane z taką samą uwagą.**

3.2.1.3. Tworzenie grup tematycznych

Kolejną fundamentalną zasadą, która przyświecała analizie, była idea **uniknięcia przypisywania materiałów do skonkretyzowanych, z góry ustalonych kategorii**, a następnie postępowania w oparciu o podejście ilościowe, które ograniczyłoby analizę do *ilości materiałów na dany temat*.

Metoda ta była stale dostosowywana do gromadzonych z czasem treści, i umożliwiała grupowanie historii i pomysłów w ramach różnych zestawów tematów i pytań, na które mogły one dostarczać odpowiedzi.

Po zidentyfikowaniu konkretnych trendów, ważne było, aby nie dopuścić do zaginięcia pojedynczych głosów oraz aby docenić ze **szczególną uwagą wyróżniające się zgłoszenia**, tak aby stworzyć przeciwwagę dla dużych grup podobnych materiałów.

⁹ https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/co-designing-new-european-bauhaus-0_en

3.2.2. Czynniki wspomagające i skale: matryca

Oprócz określenia trendów i tematów oddalonych od głównych trendów proces grupowania miał również na celu zidentyfikowanie **zestawu czynników wspomagających, czyli typologii zasobów koniecznych do wsparcia transformacji** (sieci, kultura, edukacja, badania, infrastruktura, miejsca, technologia, ramy polityki i ramy regulacyjne, strategie i programy). Listę czynników wspomagających zestawiono ze **skalami zastosowania**, zaczynając od wymiaru lokalnego i rozszerzając perspektywę aż do kontekstu globalnego (budynek, dzielnica, wieś i miasto, poziom regionalny, krajowy, europejski, światowy i wiele poziomów).

Umieszczenie czynników wspomagających i skali na matrycy było ważnym krokiem milowym w łączeniu ogólnych trendów w zakresie aspiracji z bardziej skonkretyzowanymi pomysłami na to, jak zapewnić postępy w celu osiągnięcia pożądanych transformacji.

4. Działania i wnioski

4.1. Działania

Działania prowadzone w ramach tego projektu były bardzo różnorodne i urozmaicone. Komisja nie kontrolowała działań proponowanych przez inne organizacje, aby zagwarantować, że dyskusja będzie miała jak najbardziej otwarty i integrujący charakter. W niniejszym dokumencie nie da się wymienić wszystkich organizacji i działań. Wiele więcej pokazują przykłady.

Udało się dotrzeć do szerokiego grona odbiorców: od architektów po naukowców, od organizacji zajmujących się budownictwem socjalnym po sektory przemysłowe, od dzieci i studentów kierunków artystycznych po organy publiczne.

Lokalne organizacje oddolne połączyły siły i wydarzenia w swojej okolicy lub regionie (Galicja w Hiszpanii, Gdynia w Polsce). W innych przypadkach partnerzy kontaktowali się ze swoimi sieciami europejskimi, aby rozpocząć **ogółouropejskie dyskusje** wokół określonego tematu (Housing Europe¹⁰, The Bureau of European Design Associations (BEDA)¹¹, IFLA Europe (International Federation of Landscape Architects), New European Bauhaus Collective¹², Europeana¹³, Europa Nostra¹⁴, Triennale Milano¹⁵, Wood4Bauhaus Alliance¹⁶).

W niektórych państwach członkowskich inicjatywa została przyjęta przez **podmioty krajowe lub ministerstwa** (Szwecja, Dania, Hiszpania, Litwa, Niemcy, Słowenia, Estonia, Włochy i inne). Inne miasta i państwa członkowskie zwróciły się

¹⁰ <https://www.housingeurope.eu/blog-1558/the-new-european-bauhaus>

¹¹ <https://www.beda.org/news/new-european-bauhaus/>

¹² <https://www.ace-cae.eu/activities/new-european-bauhaus-collective-nebc/>

¹³ <https://pro.europeana.eu/page/new-european-bauhaus>

¹⁴ <https://www.europanostra.org/cultural-heritage-as-an-integral-dimension-of-the-new-european-bauhaus-initiative/>

¹⁵ <https://triennale.org/bauhaus>

¹⁶ <https://wood4bauhaus.eu/>

do swoich partnerów w sąsiednich krajach w celu zorganizowania **regionalnych dyskusji** (Nordic Bauhaus¹⁷, Bauhaus of the Sea¹⁸ lub 'NEB goes South', platforma łącząca wydziały architektury sześciu uniwersytetów¹⁹).

¹⁷ <https://www.nordicbauhaus.eu/#/page=1>

Oficjalny partnerzy i członkowie okrągłego stołu wysokiego szczebla nowego europejskiego Bauhausu bardzo często odgrywali kluczową rolę w tych inicjatywach.

Nowy europejski Bauhaus wspierał rozwój wielu **działań angażujących dzieci i młodzież** często w celu uwzględnienia ich kreatywnych pomysłów na etapie współprojektowania. Przykładowo bawarskie Ministerstwo Mieszkalnictwa, Budownictwa i Transportu ogłosiło konkurs dla dzieci do 14 roku życia, w ramach którego zwróciło się do nich o przedstawienie obrazów mających stać się inspiracją dla budowania domów i wspólnego życia w przyszłości. Saksońskie Ministerstwo Sprawiedliwości, Demokracji, Europy i Równego Traktowania we współpracy z miastem Chemnitz i jego Urzędem ds. Szkolnictwa i Edukacji zorganizowało podobny konkurs, oferując młodym obywatelom w wieku 14–18 lat nagrodę za najlepszą wizję przyszłości, przedstawioną za pomocą rysunków, obrazów, grafik, rzeźb lub modeli.

Arkki, fińska platforma kulturalna, ogłosiła konkurs artystyczny, aby nawiązać do inicjatywy nowego europejskiego Bauhausu, podczas gdy Architektūros Fondas, litewska organizacja nienastawiona na zysk, zorganizuje pięciodniowe warsztaty w siedmiu małych miastach w całym kraju, aby zwiększyć wśród młodych ludzi zrozumienie ich otoczenia, pobudzić ich kreatywność i rozwinąć poczucie osobistej odpowiedzialności.

Nowy europejski Bauhaus wzbudził również duże zainteresowanie wśród **podmiotów z branży przemysłowej**. Kilka organizacji sektorowych zgłosiło się jako partnerzy nowego europejskiego Bauhausu, organizując wydarzenia i warsztaty (np. Fashion Council Germany, fundacja LafargeHolcim lub konkretna inicjatywa). Podmioty z europejskiego przemysłu drzewnego stworzyły sojusz Wood4Bauhaus, pierwszy w historii wspólny projekt przedstawicieli tej branży. Europejski okrągły stół na rzecz przemysłu zorganizował dwie sesje na temat nowego europejskiego Bauhausu, skupiając się głównie na sektorze budowlanym. Do dyskusji włączyli się przedstawiciele społeczności związanej z energią odnawialną, którzy wniesli do procesu ciekawe spostrzeżenia.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) uruchomił ekosystem partnerów z całej UE, aby zwiększyć świadomość na temat nowego europejskiego Bauhausu i współtworzyć interdyscyplinarne działania w miastach i na obszarach wiejskich, poczynając od tematów, takich jak zielona transformacja poprzez obiekty architektoniczne, kulturowe i historyczne, obieg zamknięty i odporność miast, aż po powszechną mobilność jako kluczowy czynnik włączenia społecznego.

Rządy krajowe i podmioty regionalne aktywnie uczestniczyły w fazie współprojektowania. Na przykład hiszpańskie Ministerstwo Transportu, Mobilności i Agendy Miejskiej zorganizowało konferencję w celu zbadania roli, jaką Hiszpania może odegrać w definiowaniu i wdrażaniu nowego europejskiego Bauhausu oraz zainicjowania dialogu instytucjonalnego i wymiany doświadczeń pomiędzy odpowiednimi projektami i podmiotami. Podobnym przykładem jest projekt „Nordic Bauhaus”, w ramach którego ponad 1 600 osób z różnych krajów nordyckich pod kierownictwem fińskiego Ministerstwa Środowiska dyskutowało na tematy ważne dla klimatu krajów nordyckich, czerpiąc inspirację z tradycyjnych lokalnych drewnianych miasteczek i nordyckiego modelu państwa opiekuńczego. W Niemczech Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zorganizowało warsztaty w celu zebrania informacji od różnych podmiotów w terenie. Na Litwie Ministerstwo Środowiska wraz z Ministerstwem Kultury zorganizowały krajową dyskusję na temat nowego europejskiego Bauhausu.

¹⁸ <https://bauhaus-mar.pt/en/>

¹⁹ Ateny, Zagrzeb, Walencja, Porto, Bolonia i Tuluza.

Nowy europejski Bauhaus wzbudził również duże zainteresowanie w **Parlamencie Europejskim**: Komisja Kultury i Edukacji (CULT) oraz Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) zorganizowały szereg wydarzeń związanych z Bauhausem, od nieformalnej wymiany poglądów z Komisją po oficjalne wysłuchanie z udziałem ekspertów z różnych państw członkowskich²⁰. Powstała ponadpartyjna i międzykomisyjna grupa przyjaźni, odzwierciedlająca holistyczne podejście nowego europejskiego Bauhausu, która zgromadziła ponad 30 posłów do Parlamentu Europejskiego. Uczestniczyli oni w etapie współprojektowania i zorganizowali publiczne wydarzenie z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

Komitet Regionów zorganizował, przy wsparciu i udziale Komisji, dyskusję z burmistrzami i prezydentami Europejskich Stolic Kultury i Europejskich Stolic Innowacji oraz swoimi członkami.

Komisja Europejska zorganizowała serię seminariów internetowych, a także **konferencję na temat nowego europejskiego Bauhausu**²¹, w celu poinformowania różnych społeczności i zgromadzenia uwag. Różne służby Komisji, które zajmują się określonymi aspektami nowego europejskiego Bauhausu, kontaktowały się ze swoimi społecznościami i zorganizowały warsztaty i wydarzenia, na przykład z udziałem przedstawicieli młodzieży lub regionów górniczych, w celu zbadania, w jaki sposób nowy europejski Bauhaus mógłby ułatwić transformację ich poglądów.

Większość dyskusji i wydarzeń skierowana była do odbiorców europejskich. Działania prowadzono jednak również poza UE, na przykład w Turcji, Ameryce Południowej i Stanach Zjednoczonych. Komisja celowo zdecydowała się włączyć do obrad okrągłego stołu wysokiego szczebla podmioty spoza Europy, aby podkreślić globalne ambicje projektu. Ponadto kilku partnerów spoza Europy zorganizowało wydarzenia, w podczas których współpracowali z europejskimi odpowiednikami.

4.2. Działania informacyjne

4.2.1. Komunikacja cyfrowa

Kluczowe zasady strategii komunikacji to otwartość, zaangażowanie i współtworzenie. Obejmuje ona treści oparte na historiach, którymi dzielą się ludzie. Identyfikacja wizualna etapu współprojektowania była bardzo „lekka”, koncentrowała się wokół szkiców. Celem było zapewnienie ludziom możliwości utożsamienia się z koncepcją i wykazania się kreatywnością.

Od stycznia 2021 roku kampania dotarła i zaangażowała znaczną grupę odbiorców w całej Europie:

- Instagram: profil (kanał ten stanowił główną platformę komunikacji ze względu na jego wizualny charakter) przyciągnął ponad 12 000 obserwujących;
- Twitter: mimo braku dedykowanego konta na Twitterze wątki dyskusyjne z użyciem hasztagu #NewEuropeanBauhaus wygenerowały około 23 000 interakcji;
- na oficjalnej stronie internetowej odnotowano ponad 350 000 wizyt;
- biuletyn zasubskrybowało ponad 20 000 użytkowników;
- uruchomiono stronę w serwisie Pinterest;
- w webinarach wzięło udział 4 300 uczestników.

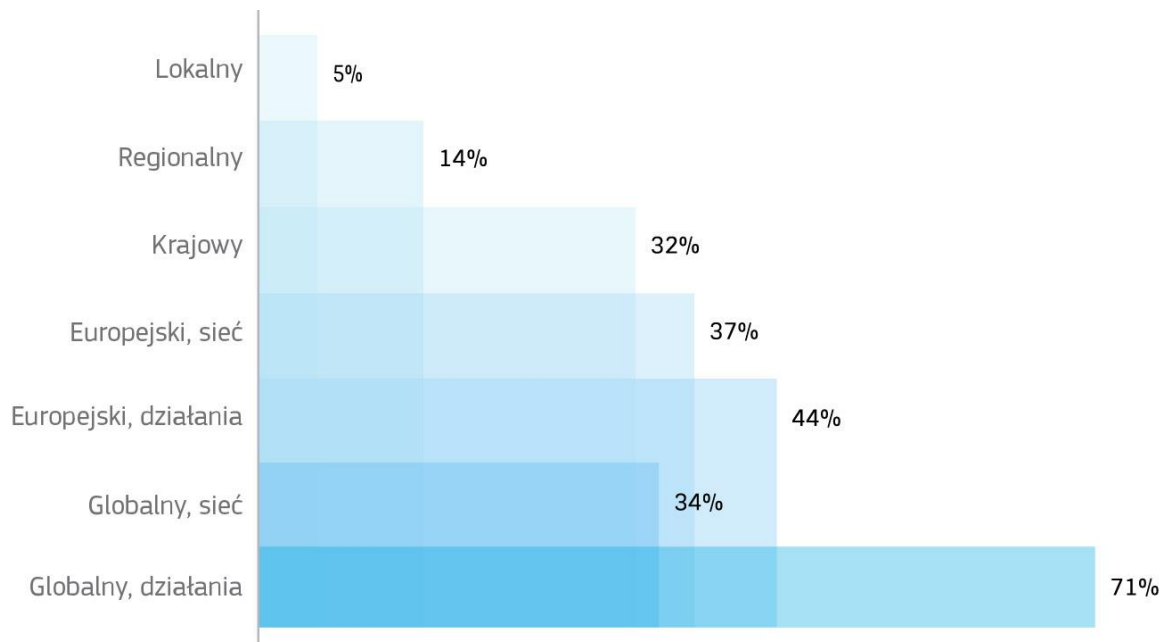
²⁰ <http://www.eu-smart.community/index.html>

²¹ https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/conference_en

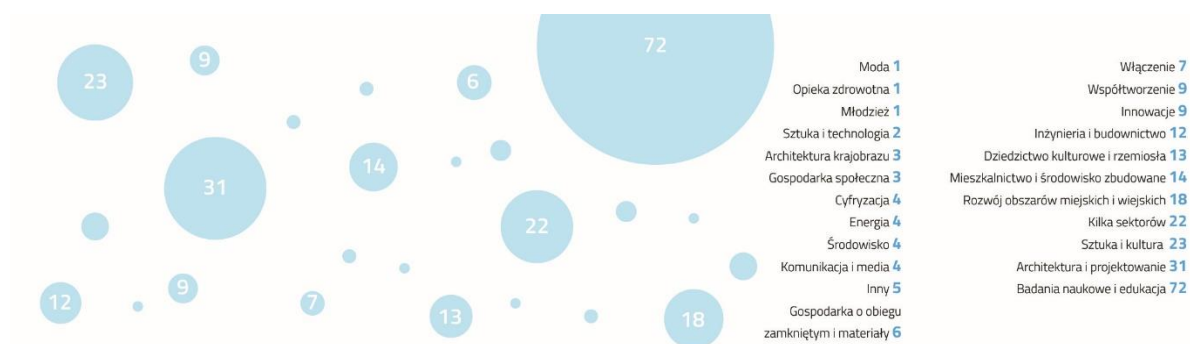
4.2.2. Oficjalni partnerzy nowego europejskiego Bauhausu

Do końca fazy projektowania 750 podmiotów złożyło wniosek o oficjalne partnerstwo, z czego 270 wniosków zostało zaakceptowanych i opublikowanych na stronie internetowej.

Społeczność oficjalnych partnerów obejmuje zarówno organizacje działające na skalę lokalną, jak i ogółouropejskie sieci skupiające wiele podmiotów. Można szacować, że łącznie do tej pory oficjalni partnerzy dotarli do milionów osób.

(sieci odnoszą się do organizacji partnerskich mających członków w różnych krajach, podczas gdy działania odnoszą się do partnerów mających siedzibę tylko w jednym państwie, ale prowadzących część działań w innych krajach)

Partnerzy reprezentują dużą różnorodność pod względem sektorów i dziedzin wiedzy.

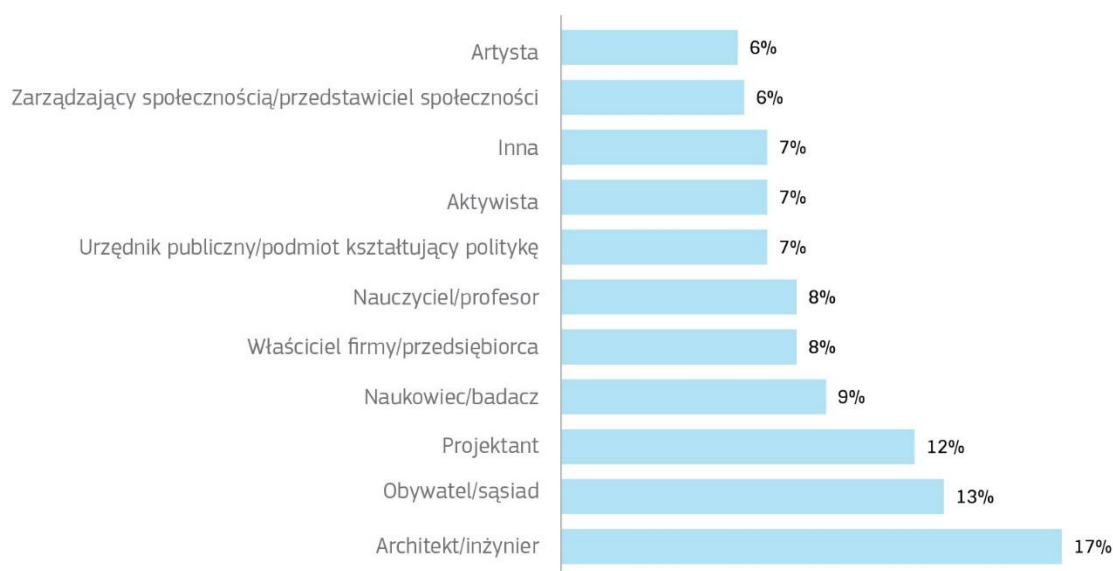
Wspólnota ma partnerów w większości państw członkowskich, a 36 % z nich to sieci transnarodowe skupiające członków w wielu państwach członkowskich i poza nimi, poprawiając zasięg geograficzny i równowagę geograficzną.

4.2.4. Równowaga geograficzna i sektorowa

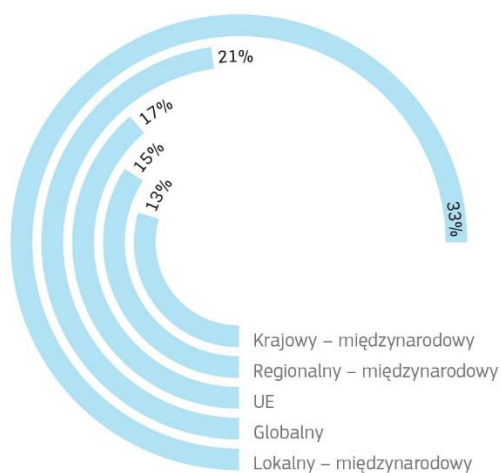
Komisja zwróciła szczególną uwagę na zapewnienie równowagi geograficznej i sektorowej: w pierwszych tygodniach gromadzenia materiałów Włochy, Hiszpania i Niemcy były krajami, z których pochodziło najwięcej zgłoszeń i działań. Dzięki działaniom Komisji, organizacji partnerskich, członków okrągłego stołu wysokiego szczebla i innych podmiotów projekt mógł dotrzeć do szerokiego grona odbiorców poprzez wydarzenia, dyskusje i sesje aktywizujące.

Jeśli chodzi o rolę osób przekazujących swoje pomysły, nowy europejski Bauhaus naturalnie spotkał się z **dużym zainteresowaniem ze strony sektora budowlanego** (architektów i inżynierów), głównie z powodu wyraźnego nawiązania do świata architektury w nazwie projektu. Seria wydarzeń tematycznych zaplanowanych bezpośrednio z konkretnymi grupami organizacji i dla nich ułatwiła dotarcie do nieobecnych (lub słabiej reprezentowanych) sektorów. Dzięki temu, w połączeniu z integracją partnerów z różnych dziedzin, zapewniono większą różnorodność sektorową.

Jaka jest Państwa rola?

Większość materiałów pochodziła z poziomu lokalnego.

4.3. Ustalenia

Analiza wyników opiera się na danych zebranych za pośrednictwem punktu gromadzenia krótkich historii, punktu gromadzenia pomysłów w dowolnym formacie oraz dyskusji i wydarzeń, które zorganizowała Komisja Europejska lub w których uczestniczyła.

Ustalenie, co pojęcia estetyki, zrównoważoności i włączenia społecznego oznaczają dla ludzi w odniesieniu do miejsc i sposobów życia, wymagało szczegółowej analizy zgłoszeń i wielu wymiarów.

Zrównoważoność kojarzona była głównie z „ekologicznymi” aspektami, takimi jak gospodarka o obiegu zamkniętym, efektywność energetyczna, ponowne wykorzystanie materiałów. **Zasada włączenia społecznego** była związana z poświęcaniem większej uwagi potrzebom grup zmarginalizowanych lub słabszych, udziałem wszystkich grup społecznych w procesie podejmowania decyzji, zwiększoną przystępnością i dostępnością zasobów mieszkaniowych, tworzeniem mostów oraz łączeniem ludzi. **Estetyka** jest zwykle związana z odkryciem na nowo historii i dziedzictwa architektonicznego, znanych miejsc lub tych, które są w harmonii ze światem przyrody, miejsc lub form, które pobudzają kreatywność i działają na wyobraźnię ludzi.

„Zaufanie do nowego nie powinno jednak oznaczać pędzenia na oślep w przyszłość bez korzeni, a raczej odkrywanie pozytywnych interakcji tła tożsamościowego danego kraju (jego *genius loci*), obejmującego języki, materiały oraz techniczne i produkcyjne metody dzisiejszego świata”.

„Mieszkańcom nie chodzi tylko o praktyczną wiedzę na temat prac remontowych. Oni też angażują się emocjonalnie i czują potrzebę nawiązania poetyckiej i pełnej wrażliwości relacji z miejscami, w których żyją w tych przejściowych okresach”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii)

Większość tematów jest ze sobą powiązana: na przykład dostęp do terenów zielonych może również sprawić, że ludzie będą się jednoczyć; przystępne cenowo domy muszą znajdować się w pobliżu rynku pracy, aby stworzyć zdrowy i funkcjonalny ekosystem dla mieszkańców. Nie da się osiągnąć lokalnej poprawy danego miejsca bez uwzględnienia jego DNA.

5. Wyłaniające się osie

Grupowanie zgłoszeń pozwoliło wyodrębnić cztery podstawowe osie, które zostały wyjaśnione w niniejszym komunikacie:

- powrót do natury;
- odzyskanie poczucia wspólnoty i przynależności;
- nadanie priorytetu miejscom i ludziom najbardziej tego potrzebującym;
- potrzeba długofalowego cyklu życia i zintegrowanego podejścia (dążącego do zapewnienia obiegu zamkniętego) w ekosystemie przemysłowym.

5.1. Powrót do natury;

W zgłoszeniach regularnie pojawiała się chęć zaspokojenia fundamentalnej potrzeby, jaką jest powrót do natury i odbudowanie z nią relacji. Ogólnie jest to rozumiane jako powrót do myślenia holistycznego, w ramach którego stosuje się podejście ekocentryczne w odniesieniu do stylu życia, mentalności, kwestii społeczno-gospodarczych oraz ograniczeń planety.

„Ludzie mieszkający w ośrodkach miejskich od dziesięcioleci żyją w oderwaniu od natury. Teraz bardziej niż kiedykolwiek potrzebują otwartych zielonych przestrzeni”.

„Otoczeni naturą (zieleń pionowa, zielone budynki, zielone place, miejskie ogrody warzywne... zieleń nie powinna być już czymś, co znajduje się poza miastem i jest od niego odmienne, ale stać się jednym z podstawowych budulców tkanki miejskiej)”.

„Program Superosiedla Barcelony ma uczynić miasto miejscem, które jest zdrowsze, bardziej przyjazne do życia i gdzie wszędzie jest blisko. Osiąga to dzięki traktowaniu zdrowia ludzi w sposób priorytetowy, reorganizacji mobilności – czyniąc ją bardziej wydajną i bezpieczną, a jednocześnie promując mobilność aktywną i zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju – zwiększeniu przestrzeni na aktywność społeczną oraz dążeniu do tego by miasta były bardziej zielone, naturalne i bardziej różnorodne biologicznie”.

„Mój wniosek ma na celu utworzenie w szkołach stałych programów edukacyjnych, dzięki którym dzieci będą od wczesnego wieku zaangażowane w rozwój i ochronę środowiska naturalnego”.

„Nie wymyśliśmy niczego nowego. Podążamy tylko śladami naszych przodków, szanujemy naturę i pozwalamy jej z nami współistnieć”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii)

Zdaniem niektórych osób nie powinno się traktować środowiska zbudowanego i naturalnego jako odrębnych elementów, ale jako wzajemnie połączone części tego samego ekosystemu. Natura powinna stanowić integralną część tkanki miejskiej, a działania powinny obejmować zarówno małe ogrody, jak i większe projekty, przy czym powinien przyświecać im wspólny cel polegający na przywróceniu miastu naturalnego charakteru i pozwoleniu, aby opanowała je natura. Jednym z regularnie powracających pomysłów jest zajęcie się zdegradowanymi częściami miasta, w szczególności w tych miejscach, gdzie można przekształcić porzucone przestrzenie w aktywną przestrzeń życiową wysokiej jakości, która sprzyja bioróżnorodności i rewitalizacji.

Jeżeli chodzi o kwestie dotyczące przestrzeni, urbaniści powinni jednakowo uwzględniać wiele wymiarów jednocześnie. Odtwarzanie bioróżnorodności i siedlisk musi przebiegać w powiązaniu ze zmianą modeli mobilności z ukierunkowanych przede wszystkim na samochody na modele z wieloma połączeniami, umożliwiające poruszanie się pieszo, dzięki czemu miasta będą zdrowsze i bardziej przyjazne do życia. Poprawa jakości powietrza i wody poprzez rozwiązanie problemu gospodarowania zasobami i odpadami w sposób niezrównoważony przyczyni się również do poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców miast, jak również będzie korzystna dla środowiska naturalnego.

„Pas zieleni znajdujący się na placu miał być zaczątkiem miejskiego lasu, punktem, w którym o całym mieście zaczyna się myśleć jako o miejskim ekosystemie”.

(Plac Skanderbeg, Tirana, Albania – strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii).

Poza granicami miast wiele obszarów wiejskich zmaga się z takimi wyzwaniami, jak utrata różnorodności biologicznej, podatność środowiska na zagrożenia, utrata lokalnej wiedzy i gospodarstw. W takich przypadkach proponowane rozwiązania odnoszą się głównie do praktyk zrównoważonej turystyki, modeli permakultury lub agroleśnictwa, inteligentnych lub ekologicznych wiosek, odbudowy bioróżnorodności i integracji dynamiki wiejsko-miejskiej.

„Chcielibyśmy wprowadzić zrównoważone strategie planistyczne, z których będą mogły korzystać podmioty lokalne i regionalne w rejonach alpejskich podczas przekształcania dawnych terenów przemysłowych w dobre środowisko pracy i życia. Aby wykonać tak skomplikowane zadanie, należy uwzględnić lokalny kontekst gospodarczy, ekologiczny i społeczny, przy czym jeden ekspert sobie z tym nie poradzi”.

(Projekt transformacji alpejskich terenów przemysłowych – wpisy na stronie internetowej nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia materiałów w formacie dowolnym)

5.2. Odzyskanie poczucia przynależności

Jednym z najważniejszych tematów pojawiających się w zgłoszeniach jest potrzeba dbania o poczucie przynależności i odkrywania na nowo ducha miejsca, jednoczącego ludzi z otoczeniem, w którym żyją, oraz z lokalną kulturą i historią.

„Brak kreatywnych kulturalnych przestrzeni publicznych. Przestrzeni, które połączą sztukę ze społeczeństwem. Przestrzeni dla rozwoju kulturowo-społecznego. Przestrzeni, w których można publicznie rozmawiać i dyskutować. Przestrzeni, w których można współtworzyć i współpracować. Przestrzeni, w których można rozwijać umiejętności i prowadzić warsztaty. Przestrzeni, która zapewnia całkowite włączenie społeczne”.

„Istnieje wyraźne pragnienie życia w społeczności, potrzeba bycia razem, bycia częścią jakiejś całości”.

„W przypadku imigrantów ważne jest odnalezienie na nowo wymiaru rodzinnego, w którym można dzielić się chwilami z innymi. Zazwyczaj te okazje budowane są wokół wspólnych posiłków i przestrzeni w budynkach wielorodzinnych”.

„Działania kulturalne będą pomocne w tworzeniu wspólnych narracji i wartości związanych z poszanowaniem środowiska we wspólnej przestrzeni jako forum, gdzie nowe podejścia kulturowe mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów społecznych w celu osiągnięcia wspólnego dobrostanu. Wszyscy wiemy, że działalność kulturalna stanowi podstawę czterech osi zrównoważoności: gospodarczej, społecznej, ekologicznej oraz – przede wszystkim – związanej z kapitałem ludzkim”.

„Uchwycenie DNA społeczności. Zainspirowana zasadami Bauhausu – odnowionymi i dostosowanymi do współczesności – koncepcja ta dotyczy wdrożenia projektu pilotażowego, który łączy badania i wizję z metodami konsultacyjnymi, aby zaangażować społeczność w definiowanie ich własnych, unikalnych doświadczeń. Dzięki temu propozycja ma pomóc w rozwoju bardziej odpowiedniej i znaczącej architektury i przestrzeni publicznej, która odzwierciedla i na nowo przybliża elementy, które są lubiane i cenione w danym miejscu lub czasie i które definiują jego tożsamość”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii)

Dobrym przykładem w tym względzie są dyskusje przeprowadzone między różnymi zainteresowanymi stronami pochodzącymi z regionów górniczych znajdujących się w trakcie transformacji. Zwróciły one uwagę na fakt, że strategie transformacji koncentrują się na zrównoważoności, innowacji i tworzeniu nowych miejsc pracy, ale często pomijają wymiar budowania społeczności, dziedzictwa kulturowego i architektonicznego oraz zapewnienia celu. Transformacja musi ponownie skupić się wokół potrzeb społeczności i wizji przekształcenia ich otoczenia.

Innym istotnym problemem zgłaszanym przez ludzi jest brak wysokiej jakości miejsc, w których mogliby się spotykać, dzielić pomysłami i utrzymywać kontakty towarzyskie, co niekorzystnie wpływa na spójność społeczną i dobrostan ludzi. Tak jest na przykład w przypadku dzielnic i budynków z czasów komunistycznych, gdzie proces renowacji powinien koncentrować się nie tylko na samej (od)budowie, ale na znalezieniu nowego poczucia tożsamości i zapewnianiu dobrostanu.

„Musimy uczynić podwórka i dzielnice powstałe w czasach komunistycznych przyjaznymi dla ludzi. Obecnie nie ma w nich prawdziwych przestrzeni publicznych, które mogłyby angażować społeczność oraz sprzyjać rekreacji lub lokalnej przedsiębiorczości. Problem ten wymaga znalezienia innowacyjnych i nieszablonowych projektów miejskich, narzędzi i rozwiązań.

Przestrzeni i typologii miejskich, które często można spotkać w centrach miast lub na starówkach, nigdy nie będzie można dostosować do dzielnic z czasów komunistycznych, ponieważ dzielnice te mają fundamentalnie odmienną strukturę. W związku z tym będziemy musieli te przestrzenie zaprojektować niemal od nowa i stworzyć nowe przestrzenie miejskie, z których społeczności będą mogły korzystać i w których będą mogły żyć”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt kontaktowy przeznaczony do gromadzenia pomysłów w dowolnym formacie)

Kultura i sztuka odgrywają kluczową rolę w odbudowywaniu więzi między ludźmi a charakterem, historią i tradycjami danego miejsca, które razem tworzą jego szczególną atmosferę. Ponadto pełnią rolę katalizatorów, które zbliżają ludzi do siebie i zmniejszają dystans społeczny poprzez dzielenie się różnymi punktami widzenia i doświadczeniami, oraz mogą również odegrać rolę w rewitalizacji dzielnic, a nawet całych regionów.

Istotną rolę może odegrać poszerzanie koncepcji kultury, jak również ochrona dziedzictwa architektonicznego i obiektów kulturalnych, w szczególności w ramach projektów dotyczących rewitalizacji i renowacji. Wykorzystanie lokalnej wiedzy i lokalnych technik może posłużyć do odnowienia więzi między ludźmi a miejscami, w których żyją, ale poza tym może przyczynić się do ożywienia gospodarki.

Ponadto wiele osób wyraziło chęć aktywnego wspierania lokalnego ekosystemu przedsiębiorczości i decentralizacji szeregu łańcuchów dostaw, od produkcji żywności do dystrybucji różnych produktów. Wspieranie okolicznej gospodarki i modelu „miasta 15-minutowego” (lub „kompletnych społeczności”) może przyczynić się do stworzenia większej liczby lokalnych możliwości oraz tętniących życiem wielofunkcyjnych społeczności, w których wszyscy mogą łatwo zaspokoić swoje potrzeby życiowe.

5.3. Nadanie priorytetu miejscom i ludziom najbardziej tego potrzebującym;

Najważniejsze wymiary, które uwidoczniły się w tym obszarze, to:

- znaczenie równoprawnego uczestnictwa obywateli w procesie decyzyjnym i potrzeba stosowania podejścia włączającego, które uwzględni doświadczenia i potrzeby różnych grup zarówno w kontekście publicznym, jak i prywatnym;
- potrzeba połączenia obszarów wiejskich z miastami, ale również zmniejszenie różnic w dostępie do technologii cyfrowych;
- potrzeba rozwiązania problemu bezdomności oraz zwiększenia przystępności cenowej i dostępności mieszkań dla grup, które zmagają się z najtrudniejszymi wyzwaniami.

„Niemniej (odnosząc się do Bauhausu) dom jest niczym bez usług, bez społeczności, bez wspólnej przestrzeni publicznej. W związku z tym skupienie się na mieszkalnictwie oznacza operowanie na otwartym sercu naszego społeczeństwa: oznacza to zadbanie o ludzi, wszystkich ludzi, niezależnie od koloru skóry, miejsca pochodzenia, płci czy wyznawanej religii, bądź też tego, czy są rdzennymi mieszkańcami czy migrantami”.

„Włączenie społeczne – pojęcie to ma jedno znaczenie, ale istnieją tysiące metod rzeczywistego włączenia do naszego społeczeństwa. W obecnych czasach osoby z zaburzeniami wzroku, słuchu czy ruchu nie są w pełni zintegrowane”.

„Małe miasta i wsie, które nie wytrzymały tempa zmian gospodarczych, zostały opuszczone przez młode pokolenia, żyjące w nich osoby starsze stały się bardziej osamotnione, a ich środowisko zbudowane zostało stopniowo porzucone”.

„W Europie jest bardzo wiele gmin i małych skupisk ludności wiejskiej, które podupadają i znikają. Jednak wiele z nich posiada wielki potencjał, który można wykorzystać dzięki połączeniu najważniejszych elementów ich historii, kultury, dziedzictwa i naturalnego autentyzmu”.

„Osoby z niepełnosprawnościami bardzo dotkliwie doświadczają zjawiska samoizolacji ze względu na: nastawienie ludzi w ich otoczeniu (czynnik subiektywny związany z uprzedzeniami) oraz niedostosowane do nich środowisko zbudowane (czynnik obiektywny bezpośrednio wpływający na mobilność). Zjawisko to uwidacznia się w dzieciństwie, na placach zabaw – w miejscu, gdzie dzieci stają się samoświadome i zaczynają dostrzegać różnice między sobą”.

„Osoby młode i osoby starsze są szczególnie wykluczone z obecnego rynku mieszkaniowego. Ta pierwsza grupa głównie z racji swoich dochodów, druga natomiast z uwagi na szereg różnych czynników (dostępność, dystans od ośrodka miejskiego, samotność, potrzeby)”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii)

Wzmocnienie włączenia społecznego wymaga uwzględnienia potrzeb grup zmarginalizowanych lub słabszych, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami lub imigranci, oraz zapewnienia wszystkim równego dostępu do usług, przestrzeni zielonych i narzędzi cyfrowych. Jeżeli chodzi o tę ostatnią kwestię, w wielu zgłoszeniach stwierdzono, że są one dobrymi instrumentami wzmocnienia pozycji obywateli i demokratyzacji udziału w procesie podejmowania decyzji.

Wiele obszarów wiejskich jest dotkniętych problemem wyludnienia, co z kolei prowadzi do deprywacji gospodarczej lub społecznej oraz degradacji środowiska naturalnego i zbudowanego. Obszary wiejskie często dotyka problem braku (fizycznej i cyfrowej) konektywności, a w rezultacie braku możliwości zatrudnienia lub potencjału innowacyjnego. Rozwiązanie problemu konektywności i dostępności jako sposób na wzmocnienie włączenia społecznego można wykorzystać również w przypadku obszarów miejskich, gdzie niektóre dzielnice są fizycznie lub społecznie odizolowane i w związku z tym cierpią z powodu marginalizacji i nierównego dostępu do usług. Również na obszarach miejskich problem kurczenia się miast wiąże się z niekorzystnymi skutkami gospodarczymi, społecznymi i infrastrukturalnymi, które wymagają zastosowania strategii długoterminowej.

Znaczna liczba zgłoszeń i dyskusji potwierdziła, że nie można się skupiać wyłącznie na mieszkalnictwie i środowisku zbudowanym, ale również na ułatwianiu dostępu do usług i elementów infrastruktury.

5.4. Potrzeba zapewnienia w ekosystemie przemysłowym długoterminowego i zintegrowanego podejścia opartego na cyklu życia

Istnieje pilna potrzeba rozwiązania problemu niezrównoważonego gospodarowania zasobami i odpadami w wielu gałęziach przemysłu (np. w budownictwie, modzie, przemyśle wytwórczym).

„Podczas gdy Bauhaus otworzył dyskusję o tym, jak myślimy o budynkach i jak je budujemy, w nowej dyskusji musimy rozważyć kwestię presji, którą proces budowy wywiera na ekosystemy, w których żyjemy”.

„Wykorzystanie suszonej posydonii jako izolacji termicznej przypomina nam, że nie żyjemy w budynku, ale w ekosystemie”.

„Dane z całego cyklu życia i regulacje jako podstawa zrównoważonego przemysłu – jako przykład wybrano przemysł drzewny”.

„Proponujemy wykorzystanie grzybni (boczników) i odpadów jako materiału kompozytowego, który zastąpi obecnie stosowane wysoce toksyczne materiały budowlane”.

„Upcykling mógłby przyczynić się do zmniejszenia zależności od przywozu, a także do stworzenia miejsc pracy w lokalnych zakładach produkcyjnych”.

„Projektując meble do nowych budynków, architekci powinni stosować podejście, które w większym stopniu zaburza schematy i jest bardziej kreatywne, poprzez łączenie, tworzenie i odnawianie elementów umeblowania”.

(Strona internetowa nowego europejskiego Bauhausu, punkt gromadzenia krótkich historii)

Najważniejszym przesłaniem, jeżeli chodzi o budownictwo, jest unikanie rozbiórki dzięki położeniu nacisku na remontowanie i adaptacyjne ponowne wykorzystanie starych budynków.

Rozwiązania i materiały oparte na zasobach przyrody są kluczowym elementem nowego sposobu myślenia w ekosystemach przemysłowych. Rozwiązania inspirowane światem przyrody mogą przyczynić się do bardziej zintegrowanego i cyrkularnego podejścia. Budynki i procesy przemysłowe należy postrzegać jako element ekosystemu naturalnego. Przykłady praktyk opartych na obiegu zamkniętym, upcyklingu, unikania wytwarzania różnych rodzajów odpadów oraz ich ponownego użycia mogą być przenoszone i wykorzystywane na większą skalę.

Jeżeli chodzi o rewitalizację miast lub odnawianie budynków mieszkalnych, w zintegrowanym, długoterminowym podejściu należy uwzględnić szereg kluczowych elementów.

„Jednym z największych wyzwań stojących przed Flandrią i Europą jest rewitalizacja istniejących budynków. W Belgii typowe jest to, że jest tam wielu prywatnych właścicieli. Utrudnia to znalezienie rozwiązań umożliwiających odnowienie i renowację istniejącego budynku we współpracy z właścicielami prywatnymi. W jaki sposób możemy pobudzić ten proces poprzez zapewnienie właścicielom prywatnym możliwości włączenia się, uczestniczenia i znalezienia sposobów na przeprowadzenie renowacji? Jak możemy dostosować system, aby uwzględnić belgijską specyfikę?”

W perspektywie długoterminowej źródłem rozwiązań w sektorze budowlanym mogą być nowe techniki i materiały. Materiały pochodzące z recyklingu lub odpady z rozbiórki, jak również materiały pochodzenia biologicznego mogą być wykorzystywane w renowacjach w celu wzmocnienia integralności strukturalnej lub poprawy izolacji cieplnej starych budynków. Poza rozwiązaniami opartymi na zasobach przyrody i obiegu zamkniętym istotną rolę mogą odegrać również inne technologie i innowacje. Na przykład odzysk ciepła i energia ze źródeł odnawialnych, drukowanie przestrzenne, poprawa efektywności energetycznej, lepsza gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami za pomocą narzędzi służących do gromadzenia i udostępniania danych. Narzędzia cyfrowe mogą odegrać skuteczną rolę w uchwyceniu „życia” społeczności i wspierać współpracę i zaangażowanie społeczności w rozwój obszarów miejskich lub stanowić źródło istotnych informacji na temat potrzeb mieszkańców w odniesieniu do ich otoczenia.

Transformacja niektórych sektorów gospodarki wymaga lepszych szkoleń i przekwalifikowania siły roboczej w celu włączenia myślenia i praktyk związanych z cyklem życia do wszystkich wymiarów i procesów ekosystemu przemysłowego. Należy dokonać ponownej oceny i przeprowadzić więcej analiz dotyczących kosztów nie zrównoważonych praktyk, aby ustalić priorytety i wprowadzić zmiany w najbardziej szkodliwych cyklach.

Podejście oparte na cyklu życia należy stosować na wszystkich poziomach: na poziomie dzielnic poprzez pracę i ponowne wykorzystywanie lokalnych materiałów, np. przekształcanie zużytych materiałów w drobne elementy architektury miejskiej lub elementy wspólnej przestrzeni, lub na poziomie krajowym lub międzynarodowym poprzez wprowadzanie zmian w łańcuchu wartości kluczowych gałęzi przemysłu.

6. Pomysły działań

Respondenci zwrócili uwagę na różne potrzeby związane z umożliwieniem transformacji i wdrożeniem nowego europejskiego Bauhausu. Ich zakres jest szeroki – od różnych form finansowania do tworzenia sieci kontaktów oraz lepszego wyeksponowania obiecujących projektów i produktów:

Poza tym horyzontalnym wskazaniem z odpowiedzi wynikały pewne jasne zalecenia dotyczące działań.

6.1. Nacisk na działania w małej skali

W ramach nowego europejskiego Bauhausu należy zwrócić szczególną uwagę na działania i zmiany na poziomie ulicy i dzielnicy, ponieważ nawet najmniejsze działania mogą mieć duże znaczenie. Ponadto to sąsiedzi są ekspertami we własnych dzielnicach. Udałe projekty prowadzone na małą skalę również obniżają próg zmian: małe inicjatywy już są realizowane i należy je wspierać. Często trudno im ubiegać się o finansowanie ze środków UE ze względu na procedury odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków.

6.2. Równoległe prace na wielu poziomach

Rośnie świadomość faktu, że działania podejmowane w Europie mają wpływ na resztę świata – i odwrotnie. Istnieje również świadomość wzajemnych powiązań między niższymi i wyższymi poziomami oraz możliwości pracy w oparciu o te same zasady w różnych strukturach. Oczekuje się zatem, że dyskusje i współpraca w ramach nowego europejskiego Bauhausu osiągną wymiar globalny, a niektóre pomysły i historie doprowadzą do wypracowania konkretnych koncepcji w tej dziedzinie.

6.3. Transdyscyplinarna praca na rzecz zintegrowanego podejścia

Znacząca transformacja miejsc wymaga nie tylko zaangażowania wielu różnych kompetencji i wiedzy, ale także wykorzystania ich w transdyscyplinarnym dialogu i transdyscyplinarnych badaniach. Często wspomina się o wielodyscyplinarnych sposobach pracy, ale wiele przykładów wykracza poza koncepcję inter- lub multidyscyplinarności. Rzeczywista innowacja polega na łączeniu i zaakceptowaniu wsparcia wiedzy ekspertów i osób niebędących specjalistami, nadając im takie samo znaczenie. W sytuacji idealnej towarzyszyłaby temu praca w bezpiecznym środowisku, opierająca się na wzajemnym zaufaniu i współpracy.

6.4. Wyjście od podejścia partycypacyjnego

Punktem wyjścia dla projektowania i planowania przestrzeni miejskiej, które zapewnia skuteczne włączenie społeczne, powinno być zaproszenie wszystkich osób do udziału w dyskusji. Zbyt często uczestnicy zgłaszali, że pod tym względem proces partycypacyjny ma charakter częściowy lub nawet symboliczny. Zapewnienie, aby proces był realizowany przez osoby, które również skorzystają z tego, jak został on zaprojektowany, ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania, że rozwiązania będą jak najlepiej pasowały do potrzeb i miejsca danego działania. Wśród narzędzi służących osiągnięciu wyższego poziomu uczestnictwa uczestnicy często wymieniali crowdfunding i inne możliwości wspólnego finansowania przez obywateli.

6.5. Innowacje wykraczające poza impuls technologiczny

Potrzebny jest nowy paradygmat innowacji, aby wyjść poza ściśle technologiczne modele i osiągnąć harmonijną relację między technologią a społeczeństwem. Innowacje technologiczne mają wiele do zaoferowania w kontekście ambitnych celów nowego europejskiego Bauhausu – od inteligentnego wykorzystania narzędzi cyfrowych po nowe materiały. Niemniej jednak wpływ innowacji niekoniecznie wynika z ich nowości lub samej technologii: wyzwanie związane z innowacją może wynikać na przykład z nowych metod przemysłowych służących obniżaniu kosztów i sprawiających, że dostępne rozwiązania stają się bardziej przystępne cenowo lub z połączenia nowej technologii z tradycyjnym rzemiosłem i rozwiązaniami lokalnymi w celu dostosowania ich do konkretnych kontekstów lub wyborów estetycznych. Dziedzina „sztuki i nauki” była wymieniana jako obiecująca oś, która może wnieść wkład w szersze podejście do innowacji.

6.6. Między przeszłością a teraźniejszością

Istotne jest uznawanie i rozumienie znaczenia dziedzictwa, wiedzy lokalnej i tradycji oraz ich roli w kształtowaniu zrównoważonej przyszłości. Konieczna jest ponowna ocena praktyk, które są niedostosowane do obecnych wyzwań społecznych i środowiskowych, a także rozważenie starych form wiedzy, które mogą przyczynić się do kształtowania nowych kierunków na przyszłość.

6.7. Nowe formy finansowania

Innowacje mogą przybrać formę rozwiązań finansowych. Są to m.in. nowe partnerstwa publiczno-prywatne, zmiana sposobu zarządzania projektami, nowe możliwości, które pozwolą na większe zaangażowanie obywateli i mniejszych przedsiębiorstw.

7. VII. Podsumowanie i dalsze kroki

Etap współprojektowania stanowił pierwszy ważny krok inicjatywy „nowy europejski Bauhaus”. Na tym etapie określono istotę tej inicjatywy zarówno pod względem procesu, jak i treści.

Na kolejnych etapach realizacji nowego europejskiego Bauhausu kontynuowane będzie podejście partycypacyjne, a dalsze działania będą ukierunkowane na analizę osi, które zidentyfikowano na etapie współprojektowania. Aby poszerzyć grono odbiorców i wprowadzić podejście, które zapewnia jeszcze większe włączenie społeczne, w ramach inicjatywy prowadzone będą nasilone działania mające na celu dotarcie do społeczeństwa.

Narzędzia, które zostały wykorzystane w celu zebrania doświadczeń i wizji, były odpowiednie, biorąc pod uwagę ograniczenia związane z pandemią. Stosowanie narzędzi cyfrowych wiąże się jednak z wykluczeniem pewnych grup lub osób z możliwości podzielenia się swoimi opiniami. W ramach kolejnych etapów należy zapewnić inne formy i warunki, które pozwolą na pracę bezpośrednio z ludźmi.

Spółeczność partnerów będzie rosła i stawała się bardziej zróżnicowana; szczególną uwagę należy zwrócić na partnerów spoza Europy, aby kształtować i wzmacniać globalny wymiar inicjatywy. Dzięki temu możliwe będzie również większe zaangażowanie polityków i przedstawicieli sektora przemysłu jako podmiotów kluczowych w przeprowadzenie transformacji ekosystemu przemysłowego.

Podziękowania

Pragniemy wyrazić nasze szczere uznanie dla wszystkich osób i organizacji, które podzieliły się sprawozdaniami, opiniami i wiedzą ekspercką oraz zorganizowały dyskusje i wzięły w nich udział. Razem tworzymy tę inicjatywę.

Źródła

strona 3

- Muszla łódzika © Adobe Stock – Dean Pennala
- Struktura zielonych liści © Adobe Stock - Vera Kuttelvaserova
- Widok z góry na ludzi odpoczywających na trawniku w parku © Adobe Stock - Watman

strona 8

- <https://www.nordicbauhaus.eu/digital-bauhaus#/page=1>
- <https://www.up.pt/neb-goes-south/>
- <https://bauhaus-mar.pt/en/conference/>

- <https://www.janvaneyck.nl/news/het-nieuwe-bauhaus>
- <https://www.activehouse.info/wp-content/uploads/2021/02/Active-House-Newsletter-February-2021.pdf>
- <https://www.daysoforis.com/en/homepage-spring-en/>
- <https://centrumdesignu.gdynia.pl/>
- <https://www.arcticdesignweek.fi/en/>
- https://europa.eu/new-european-bauhaus/events/bauhaus-north-rhine-westphalia-focus-europe_en
- <https://wood4bauhaus.eu/>
- <https://www.dcci.ie/consumers/blog/new-european-bauhaus>
- <https://www.uni-weimar.de/en/media/news/news/titel/open-call-for-a-new-european-bauhaus-weimar-2/>
- <https://triennale.org/bauhaus>

strona 15

- Wunderbugs / © Francesco Lipari
- Szkoła w domku na drzewie / © Valentino Gareri
- The Arch / © O.S.T. & Constructlab
- Protegemos las escuelas © Barcelona City Council
- Palaluxottica / © Simone Bossi
- Karnawał uliczny w Clonakilty / © Cork County Council
- UMAR unit / © Empa - Swiss Federal Laboratories for Materials Science and Technology
- Ljuba w Drago / © Ksenja Perko
- Ogrody deszczowe w Rundelskatan w Vellinge © Źródło:
- Gyermely / © Balázs Danyi
- © Irlandzka inicjatywa najbardziej zielonego miasta
- Dom Blivande / © Ketter Raudmets
- Podwórko / © CC BY-NC-SA In My Backyard - rioneiva.com/nomeuquintal
- Uczniowie zrównoważonego miasta marzeń © Navet Science Center
- Projekt ponownego wykorzystania materiałów © Akna Márquez
- Proto-Habitat / © Flavien Menu
- Dom wydrukowany w 3D / © Źródło: Prvok
- Warsztaty w Salak / © Keliaujančios dirbtuvės
- Rozwiązanie w zakresie mieszkalnictwa / © A. De Smet, B. Pak & Y. Schoonjans (KU Leuven Faculty of Architecture), G. Bruyneel & T. Van Heesvelde (Samenlevinsopbouw Brussel), B. Van Hoecke (CAW Brussel)
- Projekthaus Potsdam / © Natalia Irina Roman
- Grupa korzystająca z zestawu narzędzi / © Dan Lockton
- Zdjęcie z warsztatów w 2019 r. „Torba z transparentu” / © Open Design School
- Dom dla bezdomnych © xystudio
- Holmes Road Studios © Peter Barber Architects
- © De Ceudel
- Domo – edukacja na temat zrównoważonej architektury w szkole średniej © Dolores Victoria
- Dom Solny © R. Hofmanis